

Varhaiskasvatuksen palvelusetelisääntökirja 1.1.2026

Sivistysvaliokunta 13.01.2026

Valmistelu ja lisätiedot Varhaiskasvatuspääällikkö Johanna Lepistö
johanna.lepisto[at]orimattila.fi

Lakiperusta

Laki varhaiskasvatuksen palvelusetelistä (1048/2025) on julkaistu 2.12. 2025 ja se on astunut voimaan 1.1. 2026 alkaen. Uusi laki korvaa tähän asti varhaiskasvatuksen palvelusetelitoimintaan sovelletun sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelilain. Erona muun muassa se, että varhaiskasvatuksen palvelusetelilakiin on lisätty säännökset palvelusetelin arvoon vaikuttavista tekijöistä sekä velvoite tarkistaa setelin arvon kohtuullisuus säännöllisesti. Myös palvelusetelin omavastuuosuutta koskevaa määritelmää on täsmennetty siten, että sen lisäksi palvelunkäyttäjältä ei saa periä muita varhaiskasvatusmaksuja.

Kunnan palvelusetelillä järjestämään varhaiskasvatukseen ei sovelleta varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakia eikä palvelusetelin omavastuuosuutta ole velvollisuus rajata asiakasmaksulain mukaisiin maksuihin. Omavastuuosuus voi olla vastaavaa kunnallista maksua suurempi. Palvelusetelin arvon ja palvelunkäyttäjän maksettavaksi jäävän omavastuuosuuden tulee kuitenkin kattaa palveluntuottajan määrittelemä hinta kokonaisuudessaan.

Palvelusetelisääntökirja

Hallintosäännön 6. luvun 9§ mukaan sivistysvaliokunta päättää Orimattilan kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden palvelusetelisääntökirjan yleisen ja erityisen osan hyväksymisestä lukuun ottamatta sääntökirjan vaatimia teknisiä muutoksia.

Varhaiskasvatuksen palvelusetelisääntökirja on laadittu kunnan menettelytapaohjeeksi varhaiskasvatuksen palvelusetelijärjestelmään. Sääntökirja ei ole sopimus kunnan ja palveluntuottajien välillä. Sääntökirjassa kunta asettaa palveluntuottajille hyväksymiskriteerit, jotka palveluntuottajan on täytettävä. Sääntökirja toimii myös ohjeena palveluseteliä käyttäville asiakkaille tai asiakkuutta suunnitteleville. Sääntökirjalla varmistetaan myös se, että varhaiskasvatuslain 5 §:n kirjaus toteutuu. Pykälässä todetaan, että hankittaessa palveluja toiselta palvelujentuottajalta kunnan on varmistuttava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta.

Sääntökirjan tekstiosan tekniset muutokset, kuten lakiviittaukset ja uuden lain mukaiset käsitekorjaukset ovat pääosin valmiit. Valiokunnan toimivallassa olevat lakiin perustuvat tai muut

sisällölliset muutokset on eritelty liitteenä olevassa luonnoksessa seuraavasti: poistettavat kohdat on yliviivattu ja lisättävät kohdat kirjoitettu punaisella.

Keskeisimmät muutokset tiivistetysti:

- Palvelunkäyttäjältä ei saa periä omavastuuosuuden lisäksi muita varhaiskasvatusmaksuja
- Palvelunkäyttäjältä voidaan periä laskutuslisä tms. perusteltu kohtuullinen ja todellisiin kustannuksiin perustuva kulu.
- Omavastuuosuus voi olla 1.8.2026 alkaen 75 euroa/kk enemmän kuin varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakiin perustuva lapsen asiakasmaksu kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olisi.
- Tarkennettu kunnan oikeutta olla myöntämättä palveluseteliä ulkopaikkakunnalle pelkän työpaikan sijainnin ja työmatkasuunnan vuoksi, mikäli palvelu on saatavilla lähipalveluksi katsottavassa sijainnissa Orimattilassa.
- Päätöksen palvelusetelin myöntämisestä ja arvosta tekee varhaiskasvatuksen toimistosihteerä.
- Lupamanettelyn muuttuminen rekisteröintimenettelyksi

Palvelusetelin arvo

Sääntökirjan liitteenä olevaa hinnastoa ei esitetä muutettavaksi. Kunnan tulee määritellä palvelusetelin arvo niin, että se on palvelunkäyttäjän kannalta kohtuullinen. Kohtuullisuusarvio tehdään palvelunkäyttäjän näkökulmasta. Laissa määritellään erikseen kohtuullisuutta määrittävät tekijät ja ne on Orimattilan kaupungissa jo huomioitu. Palvelusetelin arvon kohtuullisuus on tarkistettava säännöllisesti.

Kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon myös kustannukset, jotka aiheuttavat kunnalle vastaavan toiminnan tuottamisesta tai hankkimisesta sekä palvelunkäyttäjän maksettavaksi jäävä arvioitu omavastuuosuus. Tämä mahdollistaa sen, että kunta voi määrittää palvelusetelin arvon kuntakohtaisten kustannustekijöiden pohjalta. Laissa ei säädetä siitä, miten säädetty tekijät on otettava huomioon, vaan siitä päättää kunta.

Edellä mainitun takia palvelusetelin arvoon (LIITE 1 Hinnasto) ei esitetä muutoksia ja palvelusetelin arvon tarkastamisajankohdaksi on toistaiseksi jätetty nykyinen menettelytapa.

Asianosaisten kuuleminen ja tiedottaminen

Orimattilan yksityisiä palvelusetelipäiväkoteja on tiedotettu lakimuutoksesta 18.11. ja 10.12. 2025. Sääntökirja on toimitettu kommentoitavaksi 12.12. 2025 ja siihen liittyvät lausunnot on pyydetty antamaan 2.1. 2026 mennessä.

Annetuissa lausunnoissa huomautettiin hintakaton poikkeavan Lahden vastaavasta ja tällä voi olla vaikutusta palvelun saatavuuteen. Hintakatolla tarkoitetaan kunnan asettamaa ylärajaa sille, minkä omavastuuosuuden palveluntuottaja voi huoltajalta enintään periä. Hintakattoa esitetään korotettavaksi 1.8. 2026 alkaen

Huoltajia on tiedotettu lakimuutoksesta 12.12. 2025

Vaikutukset palvelunkäyttäjiin ja – tuottajiin

Huoltajan maksama osuus ei pääsääntöisesti muutu lakimuutoksen ja palvelusetelisääntökirjan omavastuumääritelmän myötä. Mahdollinen hintakattoon perustuva omavastuuosuuden korotus ja/tai laskutuslisä sen sijaan voi muuttaa huoltajan maksamaa osuutta. Palveluntuottajalla on oikeus periä kohtuullista ja todellisiin kustannuksiin perustuvaa laskutuslisää tai siihen verrattavaa käsittelymaksua.

Palveluntuottajan taloudelliset olosuhteet eivät muutu lakimuutoksen ja palvelusetelisääntökirjan omavastuumääritelmän myötä.

Orimattilan palvelusetelisääntökirjaluonnos on liitteenä nro 4: LUONNOS_Palvelusetelisääntökirja 1.1.2026

Yritysvaikutusten arviointi

Myönteinen vaikutus	positiivinen 3	neutraali 2	negatiivinen 1	Kielteinen vaikutus
Edistää yritystoiminnan edellytyksiä ja liiketoimintamahdollisuuksia Orimattilassa	x			Kaventaa yritystoiminnan edellytyksiä ja liiketoimintamahdollisuuksia Orimattilassa
Lisää Orimattilan vetovoimatekijöitä	x			Vähentää Orimattilan vetovoimatekijöitä
Vaikuttaa positiivisesti työllisyyteen ja aluetalouteen		x		Ei työllisyys- tai aluetalousvaikutuksia
Vaikuttaa positiivisesti yritysilmapiiriin	x			Vaikuttaa negatiivisesti yritysilmapiiriin

Esittelijä Sivistysjohtaja Heidi Nygren

Päätösehdotus

Valiokunta päättää hyväksyä varhaiskasvatuksen palvelusetelisääntökirjan 1.1.2026 alkaen.

Päätös

Toimivalta Hallintosääntö luku 6 § 7

Jakelu